

בוא א מיי פכ"ט מהלכות
שבת הלכה יג פג
עשין סט טור ש"ע אורח
חיים סימן רעא ע"ף ו' :

רבינו הגנאל

גמרו, כוס ראשון אומר
עליו ברכת המזון והשני
מקדש עליו. ואמרין,
ונמרינהו כלהו בחד כסא.
ודחינן לפי שאין אומרים
מאי טעמא לפי שאין
עושין מצות חבילות
חבילות. ולא והתניא
הנכנס לביתו במוצאי שבת
מבדל על היין ועל המאור
ועל הבשמים ואח"כ אומר
הבדלה. ואם אין לו אלא
כוס אחד מניחו לאחר
המזון ומשילשן כולן
אחוריו. הנה אומר שתי
קדושות על כוס אחד.
ושנין לית ליה שני. והא
י"ט אחר שבת דאית ליה
דקנתו רב יקני"ה, ודחינן
מדלא אמר רב זמן ש"מ
דהאי יום טוב אחר שבת
של פסח עסקינן דלית ליה
יין. דכל דהוה ליה שתייה.
והא אורי"ט ראשון דאית ליה
ואמר אביי יקני"ה ורבא
אמר יקני"הו, ופרקי כ' כוסות
קאמרין שתי קדושות,
אבל קידושא ואברלתא
חדא קידושא היא. כלומר
ברכת [ה]מזון והקידוש
של יום שתי קדושות הן
ומאי שנא. ופרוש קידוש
היום והבדלה תרייהו
קודם אכילה הן, קידוש
וברכת המזון, הקידוש
קודם אכילה, וברכת המזון
אחר הסעודה, לפיכך שתי
קדושות הן.

ה"ג ראשון אומר עליו ברכת המזון. להפסיק והשני אומר עליו
קידוש היום סמוך לסעודה שבת ולגירסא זו אחי
ספיר הא דמשמע לעיל (ד' ק: וס) דמפסיק לר' יהודה בעיקרת
שלחן קודם קידוש לפי שהיו רגילין לעקור שלחן ברכת המזון
אבל ספרים דגרי ראשון אומר עליו
קידוש היום וטעמא שאינו יכול לטעום
מכוס ברהמ"ז בלא קידוש קשה מנא
ליה לעיל דמפסיקין לרבי יהודה
בעיקרת שלחן קודם קידוש. וזה
דקמי בתוספת' דברכות אורחין שהיו
מסובין אלל בעל הבית וקדש עליהן
היום עקרו עם חשיכה לבית המדרש
מזרו ומנוגו להם את הכוס אומר עליו
קידוש דברי רבי יהודה וברכת המזון
לא מוזכר כלל. היינו משום דמתחלה
עשו ברהמ"ז קודם יציאתם לעשות
הפסק בין סעודת חול לסעודת שבת
ולכן נמי עשו עקירה לבית המדרש:
וְיִמְרִינְהוּ לתרוייהו אחד כסא.
לר' יוסי פריך כיון דתרוייהו אסעודת
שבת קאתו כדפרישית לעיל (ד' ק: ו)
דחך סעודה עולה לו לסעודת שבת.
הוה ליה למימר תרוייהו אחד כסא
אבל לר' יהודה לא פריך כיון דברכת
המזון אסעודת חול וקידוש על סעודה
הבאה אין לומר שניהם על כוס אחד:
שְׁאִין אומרי' שתי קדושות על כוס
אחד. ויש נוהגין בחפזה מוטעם זה
שלא לומר שבת ברכות על כוס ברכת

היום כלומר שתי מצות: **חבילות חבילות**. דמיחזי עליה כמשי: **מבדל**
על היין. תחלה לפי שהוא תדיר ומדיר קודם: **על המאור ועל**
הבשמים. כג"ש מוקמינן לה במסכת ברכות דפרק אלו דברים
(דף ק: ג). דלמר מאור ברישא ואחר כך בשמים והבדלה לבסוף לפי
משלשן. לשון שלשלת שמחברס יחד עם ברכת המזון. אלמלא אמרינן
שתי ברכות על כוס אחד הבדלה וברכת המזון: [נאין לו שאנין] דלית
ליה לין לשני כוסות ואין בדאית ליה עסקינן: **אחר השבת**. מולאי
השבת: **דאית ליה וקאמר רב יקני"ה**. קס"ד צ"ט הראשון של פסח
שחל להיות אחר השבת עסקינן דאית ליה כוסות הרבה דתנן לעיל
(ד' נט): אפילו עני שזישראל לא יפחתו לו מ' כוסות ואמר רב
יקני"ה אלמלא קידוש והבדלה על כוס אחד מני אומר: **ומשני מדלא**
אמר רב יקני"ה אלמלא בשביעי של פסח עסקינן. דשמא עני הוא ואין
לו אלא כוס אחד. וטעמיה דרב לקמיה אפרשנו במקומו וכן דרבא
ולאצבי"ה: **והא יו"ט ראשון דאית ליה**. דלפי' עני שזישראל לא יפחתו
לו מ' כוסות: **קידושא והבדלה חדא מילתא היא**. תרוייהו
משום קדושת ימים טובים נינהו ובהבדלה עלמא הוא מוכיר קדושת
יו"ט דהמבדיל בין קדש לקדש מבדל: **גופא יו"ט שחל להיות אחר**
השבת. צריך להבדיל ולקדש ומשמע שאם לא היה יום טוב לא
היו חולקין האמוראין הללו אלא כולי עלמא מודו יין מאור והבדלה
והשתא דאיכא קדושת היום ולפיכך צריך ליתן טעם לכל דבריהם
ולומר שהקידוש גורם לשנות את הסדר מכתובת שרגיל: **רב אמר יקני"ה**
ס"ל קדושת היום עדיפא מהבדלה אי נמי דכי מבדיל ברישא מיחזי
דחזי עליה קדושת היום כמשי ולפיכך יין קודם לקידוש כבית הלל
(ברכות דף ק: א): דמדיר ושאינו מדיר תדיר קודם ואחר הקידוש נר
והבדלה כשאר מולאי שבתות שהנר קודם להבדלה: **ושמואל אמר ינה"ק**.
שמואל סבירא ליה הבדלה קודם לקידוש כדמפרש טעמא לקמיה [קג] משל
דברי יהושע בן חנניא למה הדבר דומה למלך שיצא ואפרכוס נכנס
מליון את המלך השבת להבדיל ואח"כ יוצאין לקראת אפרכוס לקראת
יו"ט לקדשו. ועל מלתיה דשמואל אמר לה צהדיא בברכות בירושלמי
באלו דברים: רבי חנינא אמר ינה"ק ואתי רבי חנינא בשמואל דא"ר
חנינא בשם שמואל משל למלך יוצא ושלטון נכנס מליון את המלך
ואח"כ מוכניסין את השלטון הלכך יין תחלה ואח"כ מאור ואח"כ הבדלה
דכיון דהבדלה קודם לקידוש יעשה כל סדר הבדלה כדון מולאי שבתות
דעלמא ואח"כ יקדש. ומה שאין נותנין האמוראין סימן לבשמים לפי שאין
מבדלין על הבשמים צו"ט שהרי גם צו"ט יש לנו נשמה יתירה כשבת:

גמרו. סעודת: (ה) **אומר עליו כו'**. ר' יוסי קאמר לה: **משלשן**. עד
לאחר המזון. אלמלא אמרי' שתי ברכות על כוס אחד הבדלה וברמ"ז:
ואמר רב יקני"ה. כדמפרש בשביעי עסקינן ובשביעי ליכא זמן ומכל
מקום שמעינן מינה קידוש והבדלה על כוס אחד: **ומשנין מדלא**
קאמר זמן בשביעי של פסח עסקי'.
דשמא עני הוא ואין לו אלא כוס א':
והא יוס ראשון דאית ליה. דלפי' עני
שזישראל לא יפחתו לו מ' כוסות א':
קידוש והבדלה חדא מילתא היא.
דתרוייהו משום קדושת יו"ט נינהו
ובהבדלה עלמא הוא מוכיר קדוש יו"ט
דהמבדיל בין קדש לקדש קא מבדל:
הכי

גמרו. סעודת: **כוס ראשון אומר**
עליו ברכת המזון כו'. ר' יוסי קאמר
לה ורבותא הוא שאינו צריך לקדש
מיד אלא יגמור סעודתו ויבדל ברכת
המזון ואח"כ יקדש. ומינה אם פרס
מפה וקידש מודה רבי יוסי דכל שכן
דשפיר טפי דאי לא מימא הכי אלא
דוקא קאמר רבי יוסי ראשון מבדל
עליו ברהמ"ז אם כן שמואל דלמר
כמאן (לעיל דף ק: ק): **ולמיניהו**
תרוייהו אחד כסא. קידוש היום וברכת
המזון. ולרבי יוסי קא פריך דאילו לרבי
יהודה כיון דמפסיקין וצריך עקירת
שלחן צריך שני כוסות: **שני קדושות**.
ברכת המזון קודם קדושת עקידוש

היום כלומר שתי מצות: **חבילות חבילות**. דמיחזי עליה כמשי: **מבדל**
על היין. תחלה לפי שהוא תדיר ומדיר קודם: **על המאור ועל**
הבשמים. כג"ש מוקמינן לה במסכת ברכות דפרק אלו דברים
(דף ק: ג). דלמר מאור ברישא ואחר כך בשמים והבדלה לבסוף לפי
משלשן. לשון שלשלת שמחברס יחד עם ברכת המזון. אלמלא אמרינן
שתי ברכות על כוס אחד הבדלה וברכת המזון: [נאין לו שאנין] דלית
ליה לין לשני כוסות ואין בדאית ליה עסקינן: **אחר השבת**. מולאי
השבת: **דאית ליה וקאמר רב יקני"ה**. קס"ד צ"ט הראשון של פסח
שחל להיות אחר השבת עסקינן דאית ליה כוסות הרבה דתנן לעיל
(ד' נט): אפילו עני שזישראל לא יפחתו לו מ' כוסות ואמר רב
יקני"ה אלמלא קידוש והבדלה על כוס אחד מני אומר: **ומשני מדלא**
אמר רב יקני"ה אלמלא בשביעי של פסח עסקינן. דשמא עני הוא ואין
לו אלא כוס אחד. וטעמיה דרב לקמיה אפרשנו במקומו וכן דרבא
ולאצבי"ה: **והא יו"ט ראשון דאית ליה**. דלפי' עני שזישראל לא יפחתו
לו מ' כוסות: **קידושא והבדלה חדא מילתא היא**. תרוייהו
משום קדושת ימים טובים נינהו ובהבדלה עלמא הוא מוכיר קדושת
יו"ט דהמבדיל בין קדש לקדש מבדל: **גופא יו"ט שחל להיות אחר**
השבת. צריך להבדיל ולקדש ומשמע שאם לא היה יום טוב לא
היו חולקין האמוראין הללו אלא כולי עלמא מודו יין מאור והבדלה
והשתא דאיכא קדושת היום ולפיכך צריך ליתן טעם לכל דבריהם
ולומר שהקידוש גורם לשנות את הסדר מכתובת שרגיל: **רב אמר יקני"ה**
ס"ל קדושת היום עדיפא מהבדלה אי נמי דכי מבדיל ברישא מיחזי
דחזי עליה קדושת היום כמשי ולפיכך יין קודם לקידוש כבית הלל
(ברכות דף ק: א): דמדיר ושאינו מדיר תדיר קודם ואחר הקידוש נר
והבדלה כשאר מולאי שבתות שהנר קודם להבדלה: **ושמואל אמר ינה"ק**.
שמואל סבירא ליה הבדלה קודם לקידוש כדמפרש טעמא לקמיה [קג] משל
דברי יהושע בן חנניא למה הדבר דומה למלך שיצא ואפרכוס נכנס
מליון את המלך השבת להבדיל ואח"כ יוצאין לקראת אפרכוס לקראת
יו"ט לקדשו. ועל מלתיה דשמואל אמר לה צהדיא בברכות בירושלמי
באלו דברים: רבי חנינא אמר ינה"ק ואתי רבי חנינא בשמואל דא"ר
חנינא בשם שמואל משל למלך יוצא ושלטון נכנס מליון את המלך
ואח"כ מוכניסין את השלטון הלכך יין תחלה ואח"כ מאור ואח"כ הבדלה
דכיון דהבדלה קודם לקידוש יעשה כל סדר הבדלה כדון מולאי שבתות
דעלמא ואח"כ יקדש. ומה שאין נותנין האמוראין סימן לבשמים לפי שאין
מבדלין על הבשמים צו"ט שהרי גם צו"ט יש לנו נשמה יתירה כשבת:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גמרו
סעודתו כוס ראשון אומר
עליו כו' והד"ה:
(ב) תוס' ד"ה מניחו וכו'
כשמואל. ו' צ"ל לעיל צ"ל
ק' סוף פ"ה: (ג) בא"ד
מוקי על פסוקו. ו' צ"ל
במלת דף ק"ו:

מוסף רש"י

שאינן עושין מצות
חבילות חבילות. שגלה
כמי שהיו עליו למשאו
ומימר לפרק משאו (טו"ה)
והמשלשן. לשון
שגלה, כלומר סודין לאחר
המזון (ברכות נב).

מוסף תוספות

א. אנה הוכרח עקירת
שולחן קודם שבת בהך
ברייתא. מוס' הראש'.
ב. בשמע. דקידוש
ברישא. אין הוכחה משם
כלל ד... ג. וצריכין
לומר רצה והחליצו. מוס'
ד' ואומרים עליו
שש ברכות. מיטבי'.
ה. לן בתענית לפי
שלא היה לו יין ולא רצה
לטעום קודם הבדלה. מוס'
ו. ואמימר רבת
טרות משום דלא הוה ליה
חמרא כלל וכיון שלא היה
מקיים מצות הבדלה כלל
לא רצה לאכול. מוס' י"ד
מהדורה משנה. וע"ע מוס'
י"ט. ו. כדאמרין הייב
לשמח את ביתו ברגל
ובמה שמפחן אנשים ביי'.
מוס' הראש'. ה. דשעון
כוס כיון ברכת הבדלה
וברכת חתנים דתקנו לומר
ברכת היין תחילה. שס.